

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Adalet Bakanı Sayın Abdulhamit GÜL tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 02.10.2019

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Siirt Milletvekili

Bilindiği üzere 12 Eylül 1980 askeri darbesinin ardından kurulan Devlet Güvenlik Mahkemeleri içerisinde askeri hakim de barındırmış ve 2845 sayılı yasa ile uygulanan özel yargılama usulleri, DGM savcılarınca yürütülen soruşturma faaliyetlerinde, şüphelilerin yakalama ve gözaltına alma usullerinden, gözaltı süresi, gözaltı uygulaması, ifade alma ve soruşturmanın gizli bir şekilde keyfi olarak yürütülmesine kadar, olağan yargılama usullerinden farklı bir şekilde yürütülmüştür. 1991 yılında TMK'nin yasalaşması ile bu kapsamındaki yargılamalar da DGM bünyesine alınmıştır. Nitekim o dönem yapılan yargılamaların büyük çoğunluğu AIHM'e taşınmış ve çok sayıda ihlal kararı çıkmıştır. Sonrasında ise 5170 numaralı kanunla Devlet Güvenlik Mahkemeleri kaldırılmış; yerine HSYK tarafından sekiz ilde 6459 sayılı yasa ile kapatılan Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemeleri kurulmuştur. DGM ve ardılı durumundaki özel yetkili mahkemelerde, özel yargılama usullerine tabi bir şekilde başta savunma hakkı, doğal hakim ilkesi, objektif ve tarafsız mahkemede yargılanma hakkı olmak üzere temel insan hakları ihlal edilerek, adil olmayan bir şekilde yargılamalar yapılmıştır. 2014 yılına gelindiğinde ise 5. Yargı paketi ile özel yetkili mahkemeler ile TMK-10 uncu maddeye göre görevli kılınan mahkemeler kaldırılmış olup görev ve yetkileri ağır ceza mahkemelerine devredilmiştir. Tüm bu gelişmeler ve verilen AIHM ihlal kararları çoğu dava açısından yeniden yargılama yolunu açmış ve çok sayıda sanık bu hükümden yararlanarak tahliye edilmiştir. OHAL döneminin ardından TBMM'de kabul edilen 7145 sayılı Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 18. Maddesinde ise, "5271 sayılı Kanunun 311 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendine "tespit edilmiş olması" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya ceza hükmü aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvuru hakkında dostane çözüm ya da tek taraflı deklarasyon sonucunda düşme kararı verilmesi" ibaresi yer almaktadır." Yani bahse konu hüküm gereğince, AIHM'nin dostane çözüm ile düşme kararı verilen hükümlüler açısından yeniden yargılama başvuruları kabul edilmiştir. Bunun yansıması olarak da geçtiğimiz bahar aylarında ve devamında çok sayıda Hizbullah sanığının yeniden yargılama nedeniyle infazı durmuş ve tahliyeleri gerçekleşmiştir. Bu tahliyelerin ardından ise sanıkların yurtdışına kaçtıkları da bilinmektedir. Öte yandan 100 civarında Hizbullah sanığı tahliye edilirken, benzer durumda olan diğer örgüt mensupları hakkında bu yasa hükümleri ve ilgili

Yargıtay kararları uygulanmamış ve infazlar durdurulmamıştır. Örneğin Abdullah ALTUN açısından Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nce yeniden yargılama talebi kabul edilmiş, ancak uzun süre infaz durdurulmamıştır. Bu sırada, Hizbullah örgütünden hükümlü Sabri ÇEÇAN isimli şahıs açısından Altun kararı gerekçe kabul edilerek 18.06.2019 tarihinde infazın durdurulmasına karar verilmiş olup, Altun'un infaz durdurma kararı bunun ardından söz konusu olmuştur. Hizbullah dosyasından hükümlü sanıklar açısından, emsal AİHM'nin ihlal kararları gözetilerek yeniden yargılama kararları verilmekte iken, diğer davalardan hükümlü bulunan kişiler açısından yapılan başvurular hiçbir gerekçe sunulmaksızın reddedilmektedir. Yerel mahkemelerce, aynı mahkeme ve yargı faaliyetine maruz kalınmasına karşın, şahısların mensubu oldukları iddia edilen örgüt gözetilerek farklı kararlar verilmektedir. Oysa Hizbullah sanıkları için geçerli olan kriterler; diğer sanıkları açısından da aynı olup hukuk kurallarının kişilere göre uygulanması anayasaya aykırıdır.

Bu bağlamda;

- 1- DGM'de yargılanmış ancak yargılama sürecinin hukuka aykırılığı nedeniyle mağduriyet yaşayanların, bu bağlamda verilen AİHM kararları doğrultusunda yeniden yargılanma hakları tanınacak mıdır? Hâlihazırda bu hakkın tüm sanıklar için uygulanmamasının izahı nedir?
- 2- DGM'lerin yapısı ve askeri hâkim bulunmasının ihlal kararı oluşturduğu bağlamında neden dostane çözüm kapsamında yargılamanın yenilenmesi kararları yalnızca Hizbullah sanıkları için geçerli olmuş ve tahliyeleri sağlanmıştır?
- 3- Hizbullah sanıkları açısından diğer dosyalardan verilen ihlal kararları emsal gösterilerek yeniden yargılanma ve infazın durdurulmasına olanak sağlanırken ve dahi bu konuda bir başvuru da aranmaksızın kararlar verilmesine rağmen, mahkeme nezdinde başvuru bulunan diğer davalardan sanık olanların talepleri neden reddedilmektedir?
- 4- Hizbullah sanıklarının dosyalarının arşivden çıkarılmasına dahi lüzum görülmeksizin kararlar verilirken, diğer dosyalardan sanık olanlar hakkında neden dosyaların arşivden çıkarılması beklenmekte ve infazın durdurulmaması nedeniyle mağduriyetleri artırılmaktadır?
- 5- DGM yargılamalarının mağduru durumunda bulunan her bir hükümlü açısından AİHM'nin ihlal kararları gözetilerek, Yargıtay 16. Ceza Dairesi'nin kanun yararına bozma ilamı gereğince yeniden yargılama olanağı ne zaman tanınacaktır? Mahkemelerin Yargıtay kararına rağmen aksine karar vermesi ve mevcut hükümlülerin mağduriyetlerinin artmasına neden olmasının sebep ve dayanağı nedir? Söz konusu mahkemeler eşitlik ilkesine aykırı davranarak anayasal suç işlemiyor mu?
- 6- 7145 sayılı Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 18. Maddesi kapsamında AİHM'nin dostane çözüm ile düşme kararı verilen hükümlüler açısından yeniden yargılama başvuruları kabul edilmiş olup neden bu düzenleme tüm hükümlüleri kapsamıyor?
- 7- Halihazırda 7145 sayılı kanun çerçevesinde yeniden yargılama için başvuru hakkı kazanan kaç hükümlü vardır?
- 8- Yeniden yargılama kapsamında halihazırda kaç başvuru mevcuttur? Bu başvurulardan kaç kabul edilmiş, kaç reddedilmiştir?

1944/

- 9- 7145 sayılı kapsamında yeniden yargılama hakkı kazanan tüm hükümlülerin bu haklarının tesisi için hangi çalışmaları yapıyorsunuz, hangi çalışmaların yapılmasını planlıyorsunuz?
- 10- Yasaların kişiye, konjonktüre ve coğrafyaya göre farklı uygulanmasının yarattığı hukuksuzluğun giderilmesi için bir çalışma yapacak mısınız?
- 11- Yasaların, uluslararası kararların kişilere göre farklı uygulanması ayrımcılık değil midir? Bu ayrımcılığı bizatihi yargı erkinin yaratması hukuk güvenliği ilkesini sarsmıyor mu? Buna ilişkin önlemler alınması gündeminizde olacak mı?